

BRITISH POETS OF THE FIRST WORLD WAR

Wilfred OWEN

Contra la guerra del golf

(Assaig de contextualització
Alfred Carol)

15-12-90
02-03-91

Anthem for a Doomed Youth

(Cançó per una Joventut Perduda)

*"Entreu, oh morts vermells!, dins la vasta enyorança
d'un dolor que pentina salzes de desconsol." - Agustí Bartra*

Quin repicar de campanes per aquells que moren com bestiar?
Sols la ràbia monstruosa dels canons.
Sols la quèquia de l'espeterneç cuitat dels fusells
pot mormolar llurs oracions precipitades.
Poques bromes ara amb ells; ni pregaries ni campanes,
ni cap veu de dol llevat dels cors,-
els cors estridents, demencials dels obusos que gemeguen;
i trompetes que sonen per ells en tristos comptats.

Quins ciris es poden alçar per acomiadar-los?
No pas a les mans dels nois, sinó en els ulls
ha de brillar el resplendor beneït dels adéus.
La blancor del front de les noies els ha de ser llençol;
flors la tendresa d'esperits constants,
i cada nova hora foscant una baixada d'estor.

Fragment:

Cramped in that Funnelled Hole

(Fragment:

Embotits en aquell clot com un embut)

*"Banyat d'àlcali i d'àcid
'Helios t' 'Helios'
encegat pel sol
Els ulls desencaixats, vaig descansar,
les parpelles queien, obscuritat d'inconsciència"
- Ezra Pound*

Embotits en aquell clot com un embut miraven l'alba
qu'obria una orla dentada al voltant; un badall
de les barres de la mort, que quasi se'ls havia empassat
enganxats al fons de la seva gola de flemes.

Eren a una de les moltes boques de l'infern
mai vista en les visions dels il·luminats; només sentida
com dents d'un parany; quan els ossos i els morts es flairen
sota el fang on fa temps caigueren
mesclats amb l'olor agre i punyent dels obusos.

Fragment:

I saw his Round Mouth's Crimson

(Fragment:

Vaig veure el carmesí de la seva boca rodona...)

*"And Henry Gaudier went to it
and they killed him,
and killed a good deal of sculpture," - Ezra Pound*

Vaig veure el carmesí de la seva boca rodona avivar-se quan queia,
com un Sol, a la seva última hora pregonia;
esguardava la magnífica degradació del comiat,
bromós, entre lluïssor i llambreig,
i un darrer resplendor cremar els cels de sa galta.
I en els seus ulls
els freds estels lluint, molt vells i erms,
en d'altres firmaments.

The Send-Off

(La Partença)

"Elle s'aviva, le ciel devint d'un incarnat que je tâchais, en collant mes yeux à la vitre, de mieux voir, car la ligne du chemin de fer..." - Marcel Proust

Avall pels vials allà prop, a l'hora foscant cantaven anant
cap el barracot del ramal,
i s'arregleraren vora el tren amb cares d'alegria tibant.

Els pits eren plantats tot de blanc amb corones i rams
com ho son a l'hora mortal.

Mossos indolents se'ls miraven, i una meuca passant
es parà de sobte a esguardar,
lamentant de perdre'ls allà dalt en el camp.
Llavors, impassibles, els senyals assentiren, i un llampuc
alertà el guardià.

Amb tal secret, com vergonyes que s'amaguen, s'aviaren.
No eren dels nostres:
mai no's sabé a quin front aquells foren enviats.

Ni tampoc si allí encara se'n riuen del que volien les dones
qu'els donaren les flors.

Tornaran amb grans repics de campanes
en trens de xaranga?
Uns pocs, molt pocs, massa pocs per timbals i reclam,
tornaran arrossegant, silenciosos, a les places quietes dels pobles
per ignorats viaranys.

Mental Cases

(Malalts del Cap)

"C'est des hommes et d'eux seulement qu'il faut avoir peur, toujours." - Céline

Qui son aquests? Perquè seuen entre dues llums?
Perquè es gronxen, doncs, ombres del purgatori,
traient la llengua per les barres que bavegen salivera,
ensenyant dents impúdiques com les dents perverses d'una calavera?
Una escomesa i una altra de dolor, - però quina mena de pànic lent,
burinà aquests solcs al voltant de llurs sòcols gastats?
Del cabell i pels palmells de les mans
la misèria els regalima sense parar. Segur que hem mort
tot dormint, i anat a l'infern; però qui ha infernat aquells pobres?

- Heus ací homes als quals la mort ha rapinyat l'enteniment.
La memòria rascla en llurs cabells d'occidors,
ells qu'un dia van contemplar mant assassinat.
Patollant pelleringues de carn vaguen sense remei,
xafant sang de pulmons que havien rigut tant.
Ja sempre hauran de veure i sentir tot això,
el retronys dels canons i la destrossa de músculs esqueixats,
el carnatge incomparable, i la dilapidació d'homes
han fet massa pila per què la puguin llevar.

Per això els ulls se'ls arronsen turmentats
cap als cervells, car per a ells
la llum del sol fa taques de sang; la nit ve amb sang negra;
l'alba trenca com una ferida que raja de nou.

- Així llurs caps porten aquesta espantosa ganyota
jocosa, horrible, dels cadàvers que's queden somrient.

- Així les mans s'esgarrapen l'una a l'altre;

mirant d'agafar la corretja de llurs flagells;
aferrant-se a nosaltres que els hem danyat, germà,
grapejant-nos, nosaltres que els hem dut guerra i follia.

The Sentry

(El sentinella)

"Le colonel avait son ventre ouvert, il en faisait une sale grimace. Ça avait du lui faire mal ce coup-là au moment où c'était arrivé. Tant pis pour lui! S'il était parti dès les premières balles, ça ne lui serait pas arrivé." - Céline

Havíem trobat una antiga casamata dels "boches", i ho sabien,
i ens engegaren un infern, bombes furioses i més bombes
amartellaven la coberta, sense mai foradar-la del tot.
La pluja, regalimant en cascades de llim,
ens portava el braç fins a la cintura i continuava pujant,
i empastifava els graons amb un tou d'argila qu'impedia pujar.
Quina foscúria d'aire resclosit, i agre
dels fums dels esclats, i l'olor dels homes
qu'hi visqueren tant d'anys, i deixaren llurs renecs en el cau,
si no llurs despulles...

Allí ens abrigàvem del rebuf
de les bombes, però al final una va troba'l portaló,-
Esclafant els ulls i l'alè, apagant les espelmes,
i tum! flum! tum! avall pels graons costeruts vingué rodolant
i xipollant en el toll, esquitxant fang -
el cos del sentinella; després el fusell, mànecs
vells de bombes alemanyes, i llot munt sobre munt.
El vam netejar, com un mort, fins qu'es va plànyer
"O senyor, els meus ulls - 'stic cec - 'stic cec, 'stic cec!"
Amb tendresa, vaig portar una flama a les seves parpelles
i li vaig dir que si podia veure la més mínima taca de llum
no estava cec; qu'amb temps es posaria bé.
"No puc," va somicar. Ulls, desorbitats com els calamars,
encara em miren en somnis; tanmateix el vaig oblidar allí,
mentre assignava un nou guaita i enviava un home
cercar un baiard qualsevol, i feia d'esma
el tomb de les postes sota l'aire estrident.

* * *

Aquells altres miserables, com sagnaven i vomitaven,
i un que hauria volgut ofegar-se de debò, -
Miro de no recordar aqueixes coses ara.
Que l'horror revisqui només per una cosa: com
els gemecs i tremors mig sentits d'aquell sentinella,
i el terrible petar de les seves dents,
es feia més esgarrifós cada vegada qu'els espetecs
colpien el sostre i sotragaven l'aire de sota -
A través de l'espès aldarull, dic, el sentíem cridar
"veig les vostres llums". Però les nostres s'havien extingit feia temps.

Conscious

(Conscient)

"S'ha romput el fil d'aigua del meu somni..." - Agustí Bartra

Els dits es desperten i palpen; pel llençol.
Els ulls se li obren a força de voluntat,
amb l'ajut de les flors grogues vora el capçal.
La corda de la persiana pendúla damunt l'ampit...
Quin terra més llis te la sala! Quin tapit!
Qui parla en algun lloc fora de vista?
Perquè riuen? Què hi ha dins d'aquest pot?
"Infermera! Doctor! - "Si home; ja'stà, ja'stà."

Però tot d'una el capvespre enterboleix l'aire -
no sembla el moment de voler un got d'aigua,
la infermera es veu tan lluny. I ací i allà
música i roses esclaten entre la roja matança.
No pot recordar on veié un cel blau.
Més mantes. Fred. Te fred. I en canvi tanta calor.
No hi ha llum per veure les veus qu'el volten;
no queda temps de preguntar - no sap pas què.

Strange Meeting

(Trobada Insòlita)

*"Unreal City,
Under the brown fog of the winter dawn,
A crowd flowed over London Bridge, so many,
I had not thought death had undone so many." - T.S. Eliot*

Semblava que m'escapes fora de la batalla
avall per algun túnel profund i llòbrec, perforat feia temps
a través de granits que guerres titàniques havien cavat.
Tanmateix també allí uns baldats adormits gemegaven
massa enfonsats en la mort o en cabòries per deixondir-se del tot.
Llavors quan els vaig temptejar, un va saltar, i va mirar
amb reconeixement llastimosos en els ulls astorats,
tot levant unes mans angoixades com per invocar.
I pel seu somrís, vaig reconèixer aquella sòrdida nau,
pel seu somrís cadavèric vaig adonar-me qu'era l'infern.
La cara de la visió portava mil sofriments estampats;
tanmateix cap sang arribava allí del sòl d'allà dalt,
ni cap canó retrunyia, o empenyia el bram avall pels espiralls.
"Estrany amic," li vaig dir, "ací no hi cap motiu de doldre's."
"No, cap," va dir l'altre, "llevat dels anys malaguanyats,
la desesperança. Qualsevol afany que tingueu,
també'ls tingué ma vida; percaçava amb rauxa
a l'encalç de la bellesa més arravatadora del món,
la que no rau en ulls encalmats ni en trenes ben fetes,
ans es burla de l'hora que s'escola plàcidament,
i si puny, puny més joiosament qu'ací baix.
Car la meva alegria ha fet les rialles de molts,
i alguna cosa també ha quedat del meu plor,
la qual ha de morir ara. Parlo de la veritat no dita,
la llàstima de la guerra, la llàstima que destil·la la guerra.

Ara els homes se n'aniran resignats amb allò qu'hem malmès,
o ressentits, amb podrimenta a la sang, i s'escolaran.
Seran cauts amb cautela dels tigres.
Ningú trencarà rengles, bé que les nacions fugen del progrés.
Era coratjós, i tenia traça,
era llest, i tenia destresa:
Per a perdre la marxa d'aquest món qu'es reclou
en inútils ciutadelles sense protecció.
Llavors quan molta sang hagués encallat les rodes dels carros,
aniria allà dalt a rentar-los amb l'aigua clara dels pous,
amb veritats molt fondes que la brutícia no hauria tocat.
Hauria vessat l'esperit sense escatimar
però no per les ferides; no com tribut de la guerra.
Han sagnat fronts d'homes que no tenien ferida.
Soc l'enemic que matareu, amic.
Us he reconegut en la foscor: Així mateix miràveu
ahir cap a mi quan punxàveu i matàveu.
Volia aturar-vos; però tenia les mans feixugues i fredes.
Anem a dormir ara...."

Inspection

(Inspecció)

"Pour que dans le cerveau d'un couillon la pensée fasse un tour, il faut qu'il lui arrive beaucoup de choses et des bien cruelles" - Céline

"Vostè! Què vol dir 'xò?" El vaig renyar.

"Com s'atreveix a venir 'xí a la revista?"

"Per favor, Senyor, és que..." "la llengua'l cul," el sergent va espetar.

"Li 'gafo el nom, Senyor?" - "Si's plau, i trenqueu files."

Uns quants dies "confinat al campament" li van tocar,
per venir "brut a la revista".

Em digué, poc després, que la maleïda taca
era sang, la seva. "Idò, sang és brutícia," vaig dir.

"Sang és brutícia," va riure, mirant allà

lluny cap on la ferida havia rajat

i quasi empapat l'argila per sempre més.

"El món s'està rentant les seves màcules," digué.

"No li agraden les nostres galtes tan roges:

la sang jove no li plau gens.

Prò quan estiguem rentats ben blancs, un cop morts,

la raça estarà a punt per la inspecció dels Generals de Deu."